die de gevoelens vertolkte door dit referaat gewekt. Onder de vrienden van de V. U. was er een gevoel alsof er een begin van inzinking zou zijn waar te nemen; en vandaar dat alom met warme instemming werd kennis genomen van de nieuwe actie, die ten behoeve onzer Hoogeschool in het land wordt waargenomen.

Spreker verheugt zich daarover; hij is een groot voorstander van den vrede in onze Kerken; maar wanneer die vrede zou moeten worden gekocht tot den prijs, dien men er voor vraagt, dan moeten we ons »neen" krachtig en duidelijk laten hooren en het standpunt innemen, op zoo krachtige wijze door den referent geschetst. Hij spreekt nogmaals zijn dank voor het gesprokene uit en vraagt, onder de warme toejuiching der vergadering, of de rede van Prof. Kuyper niet in druk verkrijgbaar kan worden gesteld.

De heer P. Bergmeijer uit Batavia herinnert zich hoe, toen hij van hier naar Indië vertrok, er onderscheidene verschilpunten tusschen de Gereformeerden bestonden, en het bedroeft hem dat, nu hij na vele jaren terugkeerde, nog dezelfde verschilpunten bestaan.

In Indië wordt veel over de V. U. gesproken, wenscht men ook een Bedienaar des Woords voor de verstrooide Gereformeerden; doch men maakt er dan in den regel de opmerking bij: »daar zal wel geen geld voor wezen". Hoe, zegt Spr., geen geld om de verstrooide Gereformeerden in Indië te helpen en wèl geld om een dubbel stel Theologische professoren te bekostigen". Indië heeft voorts behoefte aan Gereformeerde predikanten, doctoren enz. De V. U. moet meer dan tot nog toe denken aan wat Indië behoeft; ook wat de opleiding van ambtenaren betreft. Met een warm beroep op den arbeid der V. U. ten behoeve van Nederlandsch-Indië, eindigt Spr.

Ds. Hofstede spreekt zijn dank en bewondering uit voor het door Prof. Kuyper gehouden referaat, en roemt den moed om dit vraagstuk hier ter sprake te brengen. Hoewel zelf niet behoorende tot de Gereformeerde Kerken ziet spr. met levendige belangstelling wat gaande is en betreurt hij den den strijd die ontbrandde. Bij hem is de vraag gerezen, of er niet een weg ware in te slaan, waarop de vrede kon bewaard, het beginsel gehandhaafd worden en het recht der Kerken onaangetast bleef. Zou het mogelijk zijn, dat de moeilijkheid in dezer voege werd opgelost, dat aan de Vrije Universiteit de beoefening der Wetenschap bleef; en de ambtelijke vakken werden overgelaten aan de Theologische School?

Het woord wordt nu gevraagd door Dr. van Lonkhuyzen uit Amerika, die zegt zich gedrongen te voelen om uiting te geven aan wat leeft in zijn hart. Hoewel in Amerika zijn arbeid vindende, gevoelt hij hier tot de broeders te behooren, en 't deed hem leed, dat hij de vergadering thans minder druk bezocht vindt, dan hij dit voorheen placht te zien. Laat ieder van de vrienden der V. U. zijn gaven en krachten geven ten dienste der Hoogeschool; en laat men vooral de noodzakelijkheid der hoogere eenheid niet uit het oog verliezen. De V. U. heeft een roeping voor heel de wereld te vervullen; daaraan dient onverpoosd gearbeid.

Thans is het woord aan Prof. H. H. Kuyper voor repliek.

De inleider is van oordeel dat hij aan de heeren Dr. Aalders, Bergmeijer en Dr. van Lonkhuijzen slechts heeft dank te brengen voor de vriendelijke woorden tot ondersteuning van het door hem gesprokene geuit. Hij stelt hun optreden op zeer hoogen prijs, vooral dat van Dr. Aalders, die getoond heeft niet allen met woorden maar ook met de daad hoe sterk de liefde is, die voor de V. U. woont in zijn hart.

Wat de opmerking van Ds. Hofstede aangaat over de vraag, om met bewaring van den vrede in de kerken een oplossing te zoeken voor de quaestie der opleiding, Spreker dankt hem voor zijn belangstelling en herinnert er aan, dat hij als redacteur van *De Heraut* een oplossing als door Ds. Hofstede bepleit reeds had aan de hand gedaan. Maar men weigerde die te aanvaarden. Men heeft van de zaak een principieele quaestie gemaakt, en waar dit karakter er aan gegeven is, kan van toegeven natuurlijk nimmer sprake zijn, hoezeer Spr. den vrede zou willen handhaven.

Mr. Heemskerk resumeert in enkele woorden het gesprokene, en doet uitkomen dat de bewering onjuist is, als zou de V. U. de Theologische School willen zien verdwijnen. Dat wenscht zij niet; maar het is noodzakelijk dat de Vrije Universiteit blijve arbeiden voor geheel het terrein der wetenschap.

Aan inleider en debaters brengt Spr. dank en aan allen, die met zoo groote belangstelling de debatten hebben gevolgd.

De heer W. Hovy dankt den heer Mr. Heemskerk voor de bezieling van de vergadering en spreekt er zijn blijdschap over uit, dat de oud-Minister dezen dag de leiding had; daarna werd de Meeting na het zingen van Ps. 72 : 11 gesloten.

Een paar uur later zaten overeen 150 bezoekers en bezoeksters van de Jaarvergadering aan een gemeenschappelijken maaltijd. Het prachtige zomerweer maakte het ditmaal mogelijk in de ruime veranda te tafelen. Mr. Heemskerk presideerde de tafel en deed daar mededeeling van het volgende telegram:

Der vergadering mijn diepgevoelde dank. Kome de Universiteit eerlang glansrijk de gevaren die haar bedreigen te boven en ontsluite de Heere zelf haar den weg tot nog hoogere glorie in den dienst voor de eere van zijn Naam.

KUYPER.

Zooals gebruikelijk is werden aan tafel tal van heildronken uitgebracht. De reeks werd geopend door Mr. Th. Heemskerk, die een toast wijdde aan H. M. de Koningin, door de dischgenooten met het zingen van het Wilhelmus bekrachtigd. Voorts voerden aan tafel nog het woord de heeren Prof. J. Woltjer, Th. Ruys Gzn., J. H. de Waal Malefijt, Ds. B. van Schelven, Prof. Fabius, Ds. Ferwerda en Mr. S. de Vries Czn., waaruit wel blijkt dat de opgewektheid om te spreken groot, en de geest aan tafel zeer gezellig was.

Na tafel gingen de meeste gasten dadelijk huiswaarts; ze verspreiden zich in alle richtingen over het land; ongetwijfeld dankbaar voor de beide heerlijke dagen, in de Bisschopsstad doorgebracht; voor den zegen op de verschillende saamkomsten genoten.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Van D. K. te H. ƒ 10.

Dringend verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, *voorzitter.*

Officieele Berichten.

Classis Tholen.

De vergadering der classis zal D.V. gehouden worden te Tholen op Woensdag 5 Aug.

Punten voor 't agendum worden ingewacht voor 21 Juli.

Namens de roepende kerk van Tholen:

A. P. LANTING, *praeses.*
L. PONTUSSE, *scriba.*

Tholen, 8 Juli 1914.

Kort verslag van de vergadering der classis Haarlem, gehouden te Haarlem 12 Mei 1914.

De praeses der vorige vergadering, Ds. de Vries, opent de vergadering.

Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd.

Het moderamen bestaat uit: Ds. Thielen praeses; Ds. Hummelen, scriba en Ds. de Vries assessor.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen.

Die praeses spreekt een woord van welkom tot Ds. Boeijenga van Koog-Zaandijk.

Aan de orde wordt thans gesteld het voorstel van Ds. Kramer van Beverwijk, overstaand van de vorige vergadering: »De classis verzoekt de prov. synode, de Gen. synode uit te noodigen een grondig onderzoek in te stellen, of het noodig is dat de Statenvertaling herzien worde.

Onderscheidene afgevaardigden spreken zich namens hun kerkeraden over dit voorstel uit.

Na ampele discussie wordt het voorstel, eenigszins gewijzigd, aldus met algemeene stemmen aangenomen: »de classicale vergadering verzoekt de Prov. synode van N. Holland, de Gen. synode uit te noodigen zich uit te spreken, desnoodig na grondig onderzoek, inzake herziening der Bijbelvertaling.

In behandeling komen de twee voorstellen van de Kerk van Haarlem A, eveneens overstaand van de vorige vergadering.

Over het eerste: »de classis besluite de Gen. Synode te verzoeken, dat aan de Theol. school zoo mogelijk het ius promovendi wordt verleend", spreken verschillende afgevaardigden namens hun kerkeraden zich uit.

Met op één na algemeene stemmen wordt het voorstel verworpen.

Tegenover het tweede: »de classis besluite aan de generale Synode te verzoeken, studenten in de theologie na het candidaats-examen 1ste gedeelte onder zekere voorwaarden toe te staan een stichtelijk woord in de gemeente te spreken", wordt een voorstel ingediend door de kerk van Haarlemmermeer o/z: »De generale Synode neme maatregelen tot handhaving van het besluit van Amsterdam 1908". (Acta art. 61).

Na eenige discussie wordt het voorstel van Haarlem A met algemeene stemmen verworpen en dat van Haarlemmermeer o/z aangenomen.

Namens de commissie tot herziening der quota rapporteert Ds. Breukelaar.

Behoudens eenige veranderingen wordt het voorstel der commissie aangenomen.

Ingekomen is een schrijven van 27 leden der gemeente N.-Vennip, woonachtig te Burgerveen, waarin een beroep wordt gedaan op de classis tegen het besluit van de kerk van N.-Vennip, om Burgerveen te doen behooren bij de kerk van Leimuiden.

Besloten wordt, terug te komen op het besluit der classis: »de grensregeling tusschen N.-Vennip en Leimuiden ter goedkeuring te brengen op de e.k. particuliere Synode van Noord-Holland", en deze zaak voorloopig op te schorten.

Een commissie wordt benoemd om met de betrokken kerkeraden en de protesteerende broeders te onderhandelen, bestaande uit de broeders Ds. Breukelaar, Ds. Groenewegen en Ds. Schouten.

Aan de orde komt een voorstel van de Kerk van Haarl'meer O.Z., dat aldus luidt: „De Prov. Synode drage aan de Kerk van Amsterdam op, de Kerken van Noord-Holland geregeld op de hoogte te houden, van den arbeid van Ds. van Andel te Solo, in het Zendingsblad.

Na toelichting door Ds. Hummelen en eenige discussie wordt het voorstel in gewijzigden vorm aldus aangenomen: „De classic. vergadering richte een gemotiveerd schrijven aan de Kerk van Amsterdam, waarin zij bij genoemde Kerk er op aandringt de Kerken van Noord-Holland geregeld op de hoogte te houden van den arbeid der Zending te Djokja en Solo, door mededeelingen in het Zendingsblad".

Over een tweede voorstel van de Kerk van Haarl'meer O.Z.: „De Generale Synode besluite tot reorganisatie en uitbreiding van het Zendingsblad", ontspint zich een breede discussie, die er toe leidt, dat de afgevaardigden van Oostzijde zich vereenigen met het volgende voorstel, dat met algemeene stemmen wordt aangenomen:

„De classis drage aan haren deputaat voor de Zending, Ds. Breukelaar, op, aan de deputaten voor het Zendingsblad namens de classis Haarlem in ernstige overweging te geven:

1e. er bij de zendende Kerken op aan te dringen, hun officieele mededeelingen zooveel mogelijk te bekorten; en

2e. te besluiten tot eenige uitbreiding van het Zendingsblad".

In behandeling wordt genomen het volgende voorstel van de Kerk van IJmuiden:

„De classicale vergadering, de invoering van meerdere gezangen thans niet gewenscht achtende, vraagt de Partic. Synode de Generale Synode te verzoeken, op eventueele voorstellen tot het invoeren van een gezangenbundel niet in te gaan".

Ds. Huizing geeft eenige toelichting.

Na ampele discussie wordt tegenover dit voorstel een ander ingediend door Ds. Groenewegen, van dezen inhoud: „De classis Haarlem verzoekt de Generale Synode zich uit te spreken inzake de invoering van meerdere gezangen".

In stemming gebracht, wordt het voorstel van de Kerk van IJmuiden met één stem meerderheid aangenomen.

Een tweede voorstel van de Kerk van IJmuiden, luidende aldus: De Partic. Synode besluite de Generale Synode te verzoeken, een commissie te benoemen waaraan wordt opgedragen zulke vragen te formuleeren, welke bij de openbare belijdenis des geloofs worden gesteld, die door alle Geref. Kerken in Nederland worden erkend«, wordt door Ds. Huizing toegelicht.

De classis besluit op deze zaak niet in te gaan.

Ingekomen is een schrijven van br. K. K. van Haarl. o. z., met verzoek dat de classis aan de Kerk van Sloterweg adviseere, aan zijn vrouw toe te staan bij Oostzijde in te wonen.

Besloten wordt aan dezen br. te schrijven, dat de class. vergadering niet kan beoordeelen of de Kerk van Sloterweg haar die vrijheid kan veroorloven zonder eigen Kerk te schaden.

Een schrijven van br. P. van Zaandam wordt voor kennisgeving aangenomen.

Alle deputaatschappen worden gecontinueerd.

In plaats van Ds. Mulder wordt Ds. Kramer benoemd tot kerkvisitator.

Afgevaardigd werden naar de e. k. Prov. Synode als primi D. d. W. Ds. Breukelaar en Ds. Kramer, als secundi D. d. W. Ds. de Vries en Ds. Groenewegen, als primi ouderl. Biesheuvel en Wakker, als secundi ouderl. Jaarsma en Rot.

Op voorstel van de commissie voor den zendingsdag wordt besloten de Kerk van Alkmaar te verzoeken den datum der Particuliere Synode te veranderen.

De aanvrage voor den arbeid te Velseroord zal door de classis op de Partic. Syn. worden gesteund.

Wormer en Velsen vragen elk drie vacaturebeurten. Aangewezen worden voor Wormer: de Kerken Halfweg, Hoofddorp en Haarl.meer o. z., voor Velzen: Zaandam, N. Vennip en IJmuiden.

Na lezing der notulen, die worden goedgekeurd, sluit de praeses de vergadering.

Op last der Classis,
H. HUMMELEN, *h. t. Scriba.*

Korte notulen van de Vergadering der classis Zwolle, gehouden Donderdag 14 Mei 1914.

Moderamen Ds. A. Brouwer, praeses; Ds. J. Sluis, scriba; Ds. J. J. Westerbeek v. Eerten, ass.

1. Na 't zingen van Psalm 84 : 3 en 't lezen van Psalm 122 wordt de vergadering met gebed geopend.

2. Door D.D. Bruinsma en Douma worden de credentialen nagezien, waaruit blijkt dat alle kerken tegenwoordig zijn. Twee diakenen ontvangen keurstem.

3. Ds. Schoemakers van Kampen, voor de eerste maal ter vergadering, wordt door den Praeses hartelijk verwelkomd.

4. Ds. Smilde, van Ommen, als Prov. Dep. is tegenwoordig en wordt door den Praeses begroet. Dr. Schot is verhinderd door ongesteldheid. Ds. Scheps kwam later.

5. De notulen der vorige vergadering worden gearresteerd.

6. Het praeparatoir examen van den heer J. K. van Baalen en het peremtoir examen van den heer K. Schilder, beroepen predikant te Ambt-Vollenhove A, worden gehouden, nadat een gedeelte eener leerrede over Openb. 1 : 17—18 door den heer Van Baalen en over Johannes 12 : 31, 32 door den heer Schilder is gehouden. Het onderzoek in de exegese O. T. wordt ingesteld door Ds. Douma. In de exegese N. T. door Ds. Westerbeek van Eerten; in de dogmatiek en kennis van den inhoud der H. Schrift door Ds. Elzenga. In de kennis der voornaamste christelijke, inzonderheid der Gereformeerde belijdenisschriften door Ds. Bruinsma.

In de Kerkgeschiedenis en Kerkrecht door Dr. Hania. In de ambtelijke vakken door Ds. Eskes en in de Ethiek door Ds. Gispen.

Beiden worden met algemeene stemmen toegelaten en hun toegezongen Ps. 134 : 3.

7. Aan Wilsum en Kamperveen wordt toegestaan, met het oog op den vacatuurdienst voort te gaan het gebruikelijke in den vacatuurdienst te betalen en ƒ 75 per jaar toegestaan.

8. Inzake Heino wordt een commissie aangewezen, bestaande uit de B. B. Wielenga, J. Bosch Jr. en Westerbeek van Eerten, om met Langeslag en Br. V. d. Linde te handelen.

9. Inzake een verzoek van Zwartsluis, rakende steun art. 13 K. O. wordt een commissie benoemd, bestaande uit de B. B. Dr. Hania en Westerbeek van Eerten.

10. Aangenomen wordt 't gewijzigde voorstel van Ambt-Vollenhove B, dat door de Gen. Synode worde uitgesproken dat zij bereid is met betrekking tot de Theol. Faculteit der V. U. een regeling te treffen, waardoor van weerszijden de examina worden erkend.

11. Wordt besloten dit jaar geen Kerkvisitatie te houden.

12. Een voorstel van Kampen rakende 't verzoek van Brussel betreffende de gezangen, wordt aldus gewijzigd aangenomen: De Cl. Zwolle spreke den wensch uit, dat de Gen. Synode op het voorstel van Brussel over de gezangen-kwestie niet inga.

13. De rekening der Hulpbehoevende Kerken wordt gerapporteerd in orde bevonden te zijn.

14. Inzake eene moeielijkheid te Genemuiden wordt de zaak teruggewezen naar den Kerkeraad met continueering van de daarvoor benoemde deputaten.

15. Een rapport inzake de grensregeling tusschen Langeslag en Zwolle wordt aangenomen.

De grensregeling tusschen Genemuiden, Hasselt en Zwolle, zal door deze kerken nader worden geregeld.

16. Inzake een tuchtzaak van Langeslag, worden tot deputaten benoemd de B. B. Ds. Gispen, Ds. Wielenga en Prof. Dr. Bouwman.

17. Naar de Particuliere Synode worden afgevaardigd D. D. Elzenga, Dr. J. Hania, en G. Wielenga, Primi, en D. D. W. H. Gispen, J. J. Westerbeek van Eerten en F. Bruinsma, Secundi.

Tot Primi-ouderlingen de B. B. Prof. Dr. H. Bouwman, Kampen; K. Kinkhorst, Zwartsluis en D. J. v. d. Vegte, te Langeslag. Tot secundi B. van Bruggen, te Stad-Vollenhove, J. Bosch Oz., te Zwolle en L. Hoogenkamp, Steenwijk.

18. De Deputaat voor de Zending doet eenige mededeelingen. Een taalman is gevonden in den heer R. Onvlee. De heer Van Dijk, voor 't onderwijs uitgezonden, is reeds op Soemba werkzaam. Uit Kambaniroe komen verblijdende berichten, over den veelvuldigen arbeid van Ds. de Bruin. Een vijfde D. des Woords wordt noodig geacht voor West-Soemba.

19. De Particuliere Synode wijze voortaan beurtelings uit elke Classe eene Kerk aan, die roepende Kerk zal zijn. Ditmaal zal Zwolle roepende Kerk zijn.

20. De lijst der vacaturebeurten wordt gelezen. Daaruit blijkt, dat 24 Mei Ds. Brouwer, Hasselt; Ds. Wielenga, Langeslag; Dr. Hania, Oldemark; Ds. Eskes, Stad-Vollenhove; 7 Juni Ds. Schoemakers, Kamperveen; 14 Juni Ds. Elzenga, Wilsum; 28 Juni Ds. Gispen, Hasselt; Ds. Bruinsma, Kamperveen; Ds. Sluis, Langeslag; Ds. Bosch, Oldemarkt en 5 Juli Ds. Westerbeek van Eerten, Wilsum hebben te dienen.

21. Bij de rondvraag art. 41 K. O. worden vacante kerken opgewekt zoo spoedig mogelijk te beroepen.

22. 't Moderamen voor de e. k. vergadering zal bestaan uit B. B.: Ds. Veder, praeses, Ds. Brouwer, assessor en Ds. Sluis, scriba.

23. Langeslag zal roepende Kerk zijn.

24. De korte notulen worden gelezen. De Praeses sluit de vergadering. De Assessor doet het dankgebed.

Op last der Classe,
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN,
h. t. Assessor.

Buitenland.

Duitschland. Een noodkreet van de Broedergemeente.

De Broedergemeente in Duitschland heeft een noodkreet laten hooren in zake haar zendingsarbeid in de Duitsche kolonien in Oost-Afrika. Haar arbeid in deze nederzettingen zal zij moeten overgeven aan de Hermansburger mission, als zij niet krachtiger dan te voren gesteund wordt. Zij kwam in 1913 voor haar werk in Oost-Afrika ƒ 83,400 te kort, en voor 1914 wordt het deficit op bijna een ton gouds berekend. »Wij strijden voor dit jongste kind van onze groote zendingsfamilie, daar het ons ter harte gaat. Welke moeder doet dit niet? Voor 20, 30 jaar was het Oenyamwesigebied nog een jachtveld voor menschenmoordende slavenjagers; het is tegenwoordig een hoopvol opbloeiend zendingsveld. Tabora, het middelpunt van Oenyamwesi, de grootste stad van Oost-Afrika, is nu ook een arbeidsveld, waarin onze broeders strijden tegen den krachtig voortdringenden Islam. Wij willen deel uitmaken en blijven uitmaken van den modernen kruistocht tegen den Islam; wij willen, op Duitschen bodem de zending behartigend, God geven wat Godes is en den Keizer wat des Keizers is. Daarom verzoeken wij den vrienden der Duitsche zending en Kolonisatie: helpt ons spoedig en krachtig met nieuwe gaven«.

Zoo luidt de bede om hulp. Sedert 1891 kwam de Broedergemeente voor haar zending ongeveer ƒ 1,250,000 te kort; de grootste helft voor dit deficit wordt veroorzaakt door den arbeid in Oost-Afrika. Nu is het niet te ontkennen, dat het modernisme in de laatste jaren in de Broedergemeente is gedrongen. Men kan althans niet zeggen, dat deze kerk zich houdt aan hetgeen de vaderen, die zooveel ijverden voor de bekeering der heidenen, beleden. Wel wordt van Hernhuttersche zijde gezegd, dat de kringen in de Broedergemeente, die de zending drijven, niet door het modernisme zijn aangetast, en wij nemen dit gaarne aan. Doch wanneer de kerk, welke de zending heeft te dragen, bezig is af te glijden van het fundament dat eenmaal gelegd is, dan verwondert het ons niet, dat de missionaire dienst, die van deze kerk uitgaat, in nood gaat verkeeren. De sympathie die voor de Broedergemeente als Zendingskerk bij uitnemendheid door vele christenen gevoeld wordt, dreigt daardoor te gaan verflauwen.

Engeland. Uit de jaarvergadering van de Protestantsche vereeniging tot verdediging der waarheid.

Tegenover het streven van menigeen in de Episcopaalsche kerk om Roomsche ceremoniën en leeringen bij de samenkomsten der gemeente in te voeren, zijn er ook velen die er voor strijden, dat het Protestantsch karakter dier kerk niet verloren ga. Onder deze laatsten zijn er die *The Protestant Truth Society* hebben gesticht, waarvan de heer J. A. Kensit de leider is. Deze heer Kensit is een zoon van den boekhandelaar Kensit, welke eene actie tegen het toenemend Ritualisme in de Episcopaalsche kerk op touw zette. Door een fanatiek ritualist aangerand, stierf Kensit aan de toegebrachte verwonding, maar zijn werk werd door zijn zoon, J. A. Kensit, voortgezet.

The Protestant Truth Society hield op 14 Mei te Westminster haar jaarvergadering, waarin de voorzitter het verloopen jaar een merkwaardig jaar noemde. Er waren teekenen genoeg die hem bemoedigde, al moest erkend worden dat in de nationale kerk nog niets te zien was van een herstelling van de orde. Allerlei Roomsche praktijken worden onverhinderd toegelaten; in de diocese van Londen niet het minst. Terwijl beelden, hostiekastjes, crucifixen, wijwaterbakjes en andere dingen die in Roomsche kerken gevonden worden, over de geheele diocese van Londen werden ingevoerd, had de bisschop geen poging zelfs gedaan om dit te keeren. In vele plaatsen wordt Maria Lichtmis met processies gevierd, terwijl men Asch-Woensdag met zijn heilige asch en Palm-Zondag met zegening van palmtakken viert. Men had den bisschop daarop gewezen, doch zonder dat er verandering kwam.

De heer Kensit kon evenwel van den bisschop van St. Albans een beter getuigenis geven. De vereeniging had dezen medegedeeld, dat in een dorpskerk zijner diocese, bij het stichten van een *Katholieken Bond*, een processie gehouden was van priesters in koorhemd en misbedienaars een wierookvat dragend. Deze processie ging tot het hoogaltaar waarbij een dienst gedaan werd in het Latijn, waarin Maria werd vereerd, terwijl men daarna een document voorlas, waarbij de bond onder het patronaat van Maria gesteld is. De bisschop stelde een onderzoek in, en het bleek hem dat alles geschied was, gelijk het hem werd aangebracht. Daarop sprak de bisschop openlijk uit, dat wanneer zulke dingen toegelaten werden, het met 't uitoefenen van tucht uit was, en dat hij ze ook niet zou dulden. De *vicar* in quaestie was voor het kerkelijk gerechtshof gedaagd en de *reader* ontslagen. Iemand die bekend stond als lid van den Katholieken Bond, zou niet als *reader* (voorlezer) benoemd worden. Tegelijkertijd schreef de bisschop aan den heer Kensit, dat hij hem een grooten dienst had bewezen door op den onwettigen dienst te wijzen.

De vereeniging werkt door middel van traktaatverspreiding en prediking. In het verloopen jaar traden in 3664 samenkomsten Wickliffepredikers op. De inkomsten der vereeniging bedroegen ongeveer ƒ 126,000. Tenslotte zeide de heer Kensit, dat het Britsche Protestantisme er goed voor staat. De bekende zaak »Kikuyu« had de »Evangelicals«, dat is de laag kerkelijke partij, voor het eerst genoopt gemeenschappelijk front te maken tegenover de enghartige priesterlijke eischen der hoog-kerkelijken, en daaruit moest een voortschrijden in Protestantsche richting voortvloeien.

Wij deelen het optimisme van den heer Kensit geenszins, daar wij meenen dat de beweging die Kensit senior op touw zette, het kwaad dat in de Episcopaalsche kerk zich openbaart, niet in den wortel heeft aangetast. De strijd werd en wordt nog steeds allermeest aangebonden tegen de ingevoerde Roomsche vormen, terwijl men behoorde in te gaan tegen de Pelagiaansche beginselen welke achter de gewraakte vormen liggen.

N.-Amerika. Het probleem uit de emigratie geboren.

Dr. S. B. Mc. Cormick, Kanselier der Universiteit van Pittsburg in de Vereenigde Staten, hield eenigen tijd geleden voor het Victoria Instituut eene voordracht over de moeielijkheid waarin de nieuwe wereld komt, doordien menschen van allerlei nationaliteit en van allerlei religie in groote menigten naar haar toe trekken. Hij deelde mede, dat in 1880 de bevolking van Noord-Amerika bestond uit vijftig millioen menschen, welke tamelijk homogeen kon genoemd worden. Het aantal landverhuizers bedroeg toen een zes millioen, meest uit Engeland. Sedert 1880 is echter een heterogene emigratie begonnen; vooral uit het Zuid-Oosten van Europa gingen velen in Amerika hun geluk zoeken. Al men aanneemt dat het stempel, hetwelk op de Vereenigde Staten gezet is door hen die er zich het eerst hebben gevestigd, behoort gehandhaafd te blijven, dan kunnen wij ons voorstellen, dat de staatslieden van de nieuwe wereld met zorg vervuld zijn over de toekomst. Dr. Mc Cormick is echter zeer optimistisch gestemd. Hij meent dat het Amerikaansche volk innig godsdienstig is; hij noemt het in zijn groote meerderheid christelijk en orthodox (Evangelical), en is overtuigd, dat zijn geloof invloed zal uitoefenen op het geloof van de emigranten uit Zuid-Oostelijk Europa. En in zeker opzicht is dit waar gebleken, wat het verleden betreft. Een groot aantal Roomschgezinden is naar de nieuwe wereld verhuisd, doch de Roomsche kerk in Amerika is wel gegroeid, maar niet in evenredigheid van het getal leden der Roomsche kerk die er zich kwamen vestigen. De Protestantsche kerken werden versterkt door Roomschgezinden die in de nieuwe wereld tot haar overgingen.

Doch wanneer men weet, welke heilige en heerlijke beginselen de eerste pelgrimsvaders en vrome kolonisten bezielden, die den Atlantischen Oceaan overstaken om vrijheid te zoeken ten einde God te kunnen dienen in overeenstemming met de eischen der Schrift en der conscientie, dan vreezen wij, dat de geest van het nageslacht der oude settlers niet meer dezelfde kracht uitoefent als die der vaderen. Er is helaas een verwatering op te merken, al mag met dankbaarheid geconstateerd, dat vooral de Gereformeerde Nederlanders die zich in Amerika vestigden, zich beijveren om de beginselen der pelgrimsvaders hoog te houden en ingang te doen vinden

GEMENGD NIEUWS

Uit de Calvinistisch-Methodistische Kerk van Wales. Terwijl over het algemeen de Methodistische Kerken in Engeland te klagen hebben over vermindering van haar ledental, zoo bleek op de General Assembly der Calvinistisch-Methodistische Kerk van Wales, dat in 1913 het aantal belijdende leden met 758 is vermeerderd. In het geheel telt zij 184,690 leden. Het aantal z.g. »adherenten« vermeerderde met 314. Er was echter helaas een vermindering van 1,983 in het aantal Zondagsschool-onderwijzers en leerlingen te constateeren. Daarentegen vermeerderden de collecten, vergeleken met die van het voorgaande jaar, met ƒ 224,000.

Engelsche veldmaarschalken voor de Zending. De veldmaarschalken Roberts, Grenfell en Methuen hebben een schrijven gericht tot de officieren van het Engelsche leger waarin zij zeggen: »gij zult ongetwijfeld in aanraking komen met de vertegenwoordigers van verschillende Christelijke Zendingsvereenigingen, wier werk het is, aan de niet Christelijke volken de liefde van den Christus, dien zij wenschen te dienen, te toonen. Wij bevelen deze zendelingen u aan als een lichaam van mannen en vrouwen die het Gouvernement helpen en medewerken aan de opheffing van het volk in een weg, die voor officieele actie onmogelijk is. Sommigen hebben bezwaren tegen de Christelijke zending zonder hare wezenlijke beteekenis te kennen. Wij zouden gaarne zien, dat gij alle gelegenheden aangrijpt om u persoonlijk op de hoogte te stellen van het werk dat zij doen, en van het karakter der bekeerlingen. De meeste zendelingen zullen gaarne toelaten dat gij kennis neemt van haar arbeid, en wij zijn er van overtuigd dat wanneer gij dit doet, gij haar daarna nooit zult veroordeelen of verkleinen.«

Wat heeft het Christelijk Duitschland aan Engeland te danken? In Mei hield een kerkelijk comité tot aankweeking van eene goede verstandhouding tusschen Duitschland en Engeland eene vergadering te Berlijn. De hoogleeraar Harnack sprak daar over hetgeen Duitschland aan Engeland schuldig is en verhaalde daarom, hoe voor 1000 jaren Engeland zijn zendelingen naar Duitschland zond; hij gewaagd ook van Bonifacius, die de Thuringsch-Hessische, daarna de Beiersch-Allemannische en eindelijk de Frankische landen bereisde. Hij was op en top een Engelschman: met hem zijn de betrekkingen met Engeland begonnen. De predikant Spieker noemde daarna de oorzaken op, waardoor de verhouding tot Engeland gespannen werd. Sedert 1909 was daarin eenige verbetering gekomen, voornamelijk wijl gezanten benoemd werden, die er naar streefden de verhouding tusschen de beide volken beter te doen worden. Engeland schijnt Duitschland te willen toestaan, dat het een sterke zeemacht ter wille van zijn koloniën heeft, zonder dat het verdacht wordt Engelands macht op de zee te willen vernietigen. Lic Siegmund weersprak het verwijt, dat het Engelsche Christendom rijk aan woorden maar arm aan daden is. Het Christendom van de daad was een geschenk van Engeland. Hij die de geschiedenis der Inwendige Zending nagaat, zal overal den invloed van Engeland vinden. Uit het Engelsche piëtisme en uit de Engelsche christelijk-sociale beweging en uit het Engelsche sociale idealisme is de Settlements-beweging ontstaan, die van Oxford uitgaande, in het oosten van Londen groot succes gehad heeft. Men moest daarom Engeland dankbaar zijn, dat het er toe medegewerkt heeft dat in Duitschland het Christendom tot een daadwerkelijk Christendom werd.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE SPEELMAN.

XIV.

IN HUIS.

Een paar maanden gingen voorbij. 't Was nu volop zomer. De gouvernante had vrijaf gekregen om bij haar ouders in Zwitserland eenige weken door te brengen, en Louise had vacantie, d. w. z. geen lessen.

't Was een tijd vol afwisseling. Papa en Mama namen haar mee op allerlei uitstapjes en zitjes in de buurt, en Louise, die voor het eerst bijna, wat verder kwam dan het landgoed Jadis reikte, had groot genoegen, en deed meer vragen soms dan vader en moeder konden beantwoorden. Ging zij niet uit, dan kortte de kleine zich den tijd met bezoeken aan de tuinmanswoning, aan de groote vogelvlucht of aan de uitgestrekte trekkassen, waar het wel warm kon zijn, maar waar ook altijd wat te zien, en vaak ook te snoepen viel.

Was er dus aan afwisseling geen gebrek, voor verveling behoefde Louise toch niet te vreezen, nu zij den mooien prentbijbel had. Geen dag bleef die ongeopend, en trouw nam zij elken avond het dikke boek mee naar haar slaapkamer. Wel had Mama dit bespottelijk gevonden en verboden, maar dit had Louise zoo bitter bedroefd gemaakt, dat mijnheer Van der Spronck tot zijn vrouw zeide: »Laat het kind maar begaan, het kan toch geen kwaad«. Louise moest echter beloven, niet in bed te gaan